Experts

Teknologi Membentuk Semula Gaya Hidup Masyarakat Malaysia

Fri, 12/26/2025 - 13:00

Perkembangan teknologi masa kini tidak lagi terhad kepada perubahan pada alat atau peranti semata-mata, sebaliknya telah membentuk semula cara hidup masyarakat Malaysia secara menyeluruh. Daripada urusan harian seperti membeli sarapan sehinggalah kepada proses pembelajaran dan cara bekerja, teknologi kini menjadi sebahagian daripada ekosistem kehidupan moden. Perubahan ini berlaku secara pantas dan merentas semua lapisan masyarakat sama ada di bandar mahupun di luar bandar.

Secara umum, pengaruh teknologi terhadap gaya hidup masyarakat Malaysia boleh diperhatikan melalui lima dimensi utama yang saling berkait dan saling memperkukuh antara satu sama lain.

Dimensi pertama ialah transformasi ekonomi ke arah masyarakat tanpa tunai. Dalam tempoh yang singkat, penggunaan wang tunai semakin berkurangan dan digantikan dengan transaksi digital. Aplikasi dompet elektronik seperti *Touch ‘n Go eWallet, GrabPay* dan sistem DuitNow QR kini diterima secara meluas, bukan sahaja di pusat beli-belah besar tetapi juga di gerai kecil dan pasar malam. Rakyat Malaysia semakin selesa meninggalkan rumah tanpa membawa dompet fizikal asalkan telefon pintar berada di tangan. Perubahan ini meningkatkan kecekapan urusan harian dan mengurangkan kebergantungan kepada wang tunai. Namun begitu, ia turut membuka ruang kepada risiko baharu seperti gangguan sistem, masalah capaian Internet serta isu keselamatan data peribadi.

Dimensi kedua ialah perubahan radikal dalam cara bekerja dan kemunculan ekonomi gig. Pandemik sebelum ini telah mempercepatkan penggunaan teknologi digital dalam sektor pekerjaan dan kesannya masih dirasai sehingga kini. Bekerja dari rumah atau secara hibrid terus diamalkan oleh banyak organisasi, khususnya di bandar-bandar utama. Aplikasi persidangan video dan platform kolaborasi digital menjadi nadi kepada urusan kerja harian. Pada masa yang sama, ekonomi gig semakin berkembang apabila ramai rakyat Malaysia menjana pendapatan melalui platform penghantaran, perkhidmatan digital dan perniagaan dalam talian. Fenomena ini menawarkan fleksibiliti masa dan peluang ekonomi baharu, namun menuntut tahap disiplin kendiri, literasi digital serta pengurusan masa yang tinggi.

Dimensi ketiga melibatkan hyper-connectivity sosial yang wujud seiring dengan cabaran pengasingan fizikal. Malaysia merupakan antara negara dengan kadar penggunaan media sosial yang tinggi. Interaksi harian kini lebih banyak berlaku melalui aplikasi pesanan segera dan platform digital berbanding pertemuan bersemuka. Berita dan isu tular dalam media sosial sering menjadi topik utama perbualan masyarakat. Walaupun teknologi berjaya mendekatkan individu yang berjauhan, ia juga berpotensi menjauhkan hubungan yang dekat. Pemandangan ahli keluarga duduk bersama tetapi masing-masing fokus pada skrin telefon pintar semakin menjadi kebiasaan, sekali gus mencerminkan cabaran baharu dalam hubungan sosial dan kekeluargaan.

Dimensi keempat ialah pendemokrasian maklumat dan pendidikan. Akses kepada ilmu pengetahuan tidak lagi terhad kepada bilik darjah atau perpustakaan fizikal. Pelajar, pendidik dan golongan profesional kini boleh memanfaatkan kursus dalam talian, bahan pembelajaran digital dan tutorial terbuka untuk meningkatkan kemahiran serta pengetahuan. Pembelajaran kendiri menjadi lebih mudah dan fleksibel. Namun, kemajuan ini turut menonjolkan jurang digital yang masih wujud. Perbezaan tahap capaian Internet antara kawasan bandar dan luar bandar memberi kesan kepada peluang pendidikan dan pembangunan modal insan, sekali gus memerlukan perhatian serius daripada semua pihak.

Dimensi kelima ialah perubahan dalam gaya hidup pintar serta corak hiburan atas permintaan. Cara masyarakat berhibur dan mengurus keperluan harian telah berubah secara drastik. Platform penstriman membolehkan pengguna menonton kandungan pada bila-bila masa tanpa terikat kepada jadual siaran televisyen. Pada masa yang sama, perkhidmatan dagangan elektronik dan penghantaran makanan telah mengubah tabiat membeli dan makan masyarakat. Keperluan harian kini boleh dipenuhi hanya melalui beberapa sentuhan di skrin telefon pintar. Fenomena ini mendorong budaya kepuasan segera yang walaupun memudahkan, berpotensi mempengaruhi gaya hidup sihat dan pengurusan kewangan jika tidak dikawal dengan bijak.

Kesimpulannya, teknologi telah menjadikan kehidupan masyarakat Malaysia lebih efisien, pantas dan mudah. Namun, kemudahan ini hadir bersama cabaran yang tidak boleh dipandang ringan, termasuk isu keselamatan data, tekanan mental akibat ketagihan skrin serta pengurangan sentuhan kemanusiaan dalam hubungan sosial. Justeru, pendekatan yang seimbang amat diperlukan. Teknologi seharusnya dimanfaatkan sebagai alat yang membantu dan memperkasa kehidupan, bukannya menjadi faktor yang mengawal dan mendominasi setiap aspek kehidupan seharian.

Dalam konteks ini, peranan institusi pendidikan, agensi kerajaan dan masyarakat amat penting untuk membentuk budaya penggunaan teknologi yang beretika, berhemah dan berorientasikan kesejahteraan insan secara menyeluruh.

Oleh: Ahmad Ibrahim
E-mel: ahmadbi@umpsa.edu.my

Penulis adalah Pensyarah, Pusat Sains Kemanusiaan (PSK), Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA).

Rencana ini merupakan pandangan peribadi penulis dan tidak menggambarkan pendirian rasmi Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA).

- 377 views

View PDF